

Společnost Noetis jako příklad postmoderního náboženství

ZMĚNIT SVŮJ OSUD

Zdeněk Vojtíšek

Loni oslavila dvacetiletí svého působení Noetis, společnost pro dispoziční prognostiku a neokynetiku. Její poměrně rozsáhlé a úspěšné působení zůstává veřejnosti do značné míry skryto. Je ovšem ještě jeden důvod, proč o tomto bezpochyby zajímavém společenství uvažovat - zdá se, že je ilustrativním příkladem jedné z možných podob současného duchovního života.

Podvojnost může být matoucí

To, co je pro tuto podobu podle mého názoru charakteristické, může vystihnout sociologická typologie náboženských institucí podle jejich vztahu k většinové společnosti. Společnost Noetis má totiž **zároveň** rysy ideálních typů „kult“ i „nové náboženské hnutí“.¹

Hlavní charakteristikou typu „kult“ je poskytování duchovních služeb **klientům**, kteří nejsou této instituci povinováni ničím jiným než finanční úhradou těchto služeb. Příjemci duchovních služeb nejsou vázáni organizačně (člensky), věroučně, rituálně, mravně apod., pouze finančně, a jejich vztah k instituci tak může být příležitostný a krátkodobý. K typu „kult“ lze společnost Noetis zařadit, protože působí jako podnikatelská aktivita, poskytující svým klientům poradenské služby k rozvoji osobnosti a k sebezlepšování. Tyto služby jsou poskytovány na náboženském základě, především věštbou, prováděnou tzv. telestézií, tj. používáním virgule a siderického kyvadélka.

Současně ovšem Noetis vyhovuje i typu „nové náboženské hnutí“, protože je i společenstvím **členů**, které má svou zřetelnou strukturu (vyjádřenou např. hodnotami), společný soubor náboženských předpokladů o světě a člověku, společné zvyky a rituály, společné mravní hodnoty, specifický společný jazyk atd. Stejně jako jiná nová náboženská hnutí vyjadřuje i společenství Noetis protest proti společensky obvyklým náboženským konceptům a přichází s konceptem novým.

Tato podvojnost z hlediska typologie je typická pro aktivity, které náboženskými prostředky usilují o rozvoj osobnosti a sebezlepšování, a jsou tedy jakousi náboženskou a laickou obdobou odborného poradenství a psychoterapie. Rychlý rozvoj těchto aktivit v 60. letech 20. století si vynutil shrnující označení „hnutí lidského potenciálu“. Je možné říci, že díky náboženským prostředkům pro rozvoj osobnosti se toto hnutí stalo jedním z hlavních koře-

nů hnutí Nového věku (New Age), anebo že hnutí lidského potenciálu do hnutí New Age v podstatě vplynulo.

Kořeny u prof. Kahudy

Vznik společenství Noetis je spjat s osvětovým pracovníkem Ing. Stanislavem Sohrm (27. 12. 1925 - 18. 12. 2000), který již před rokem 1989 rozvíjel svůj zájem o tzv. parapsychologii.² Parapsychologií rozumím zkoumání skrytých lidských schopností, především přenosu myšlenek na dálku (telepatie), pohybování předměty duševní silou (telekineze) a jasnovidného poznávání navzdory vzdálenosti v prostoru či v čase (telegnoze). Možnost získání a případného použití těchto schopností tvoří jednu z oblastí zájmu esoterické tradice, v jejímž rámci jsou tyto schopnosti kladeny do souvislosti s dosud nepoznanými energiemi, popř. dosud nepoznanými částicemi. Ve 30. letech 20. století získala věda takovou prestiž, že i tyto fenomény začaly být zkoumány vědeckými metodami a při vysvětlení jejich povahy byl náboženský jazyk nahrazen jazykem, připomínajícím vědeckou rozpravu. V této disciplině (u nás často nazývané „psychotronika“) se angažovala (a někdy i proslavila) i řada Čechů, např. někdejší ministr prof. Kahuda nebo dr. Rejda.

V rámci neoficiální komunity českých parapsychologů působil také Ing. Sohr. Vypracoval ale svůj vlastní přístup,³ založený na předpokladu, že pro člověka je možné se napojit na „energií“ mozku jiného člověka (mozek má pracovat jako generátor) a pomocí parapsychologických nástrojů (proutku a kyvadélka) takto získané informace („data“) zachytit a vyhodnotit.⁴ Z těchto informací pak Ing. Sohr vyvozoval dispozice pro budoucnost daného člověka (prováděl „dispoziční prognostiku“). Předpokládal, že při provedení určitých změn v životním stylu (např. při přijetí pozitivního náhledu na sebe samotného i na okolní svět, tzv. autoregulace)⁵ a s použitím dalších metod je dokonce možné tyto dispozice změnit a do určité míry tak budoucnost určit. Člověk je v tomto přístupu pojímán jako komplexní systém a dispoziční prognostika jako nástroj řízení tohoto systému (odtud vyplývá i druhý název této aktivity: neokynetika). Tento přístup používal Ing. Stanislav Sohr i v neoficiální léčitelské a poradenské práci před rokem 1989.

Ve svobodných poměrech zájem o praxi Ing. Sohra výrazně vrostl. Na základě úspěchu svých přednášek a setkání se zájemci založil roku 1990 občanské sdružení s názvem Psychonia (dnes Noetis) a až do smrti byl jeho prezidentem. Dispoziční

Bud'te svými generály!

„Tělo se řídí zásadou: co prožíváš, to chceš. Tělo nerozumí myšlenky, vůli. Jak by mohlo. Jak by kousek masa mohl chápat myšlenky a vnímat vůli. Emoce však poslouchá jako hodinky. Chceš být nemocen, zemřít, dáváš mi to rozkazem - emoci strachu, napětí atd. Tělo nemá na vybranou. Musí plnit a splnit rozkaz svého generála. Ze všech sil se snaží opatřit nemoc, poruchu, úraz, pokud možno směřující rychle k zániku.

Stejně nekompromisními rozkazy jsou kladné pocity - emoce.

Chceš-li žít, být zdravý, dáváš to tělu rozkazem pomoci prožitků radosti, veselí, dobré pohody. Ani zde nemá tělo na vybranou. Vem kde vem, musí si poradit. A dokáže to. Velmi často i navzdory genetickým a jiným dispozicím. Rozkázal mu jeho generál. A takový rozkaz je svatý.

Bud'te svými generály!“

Stanislav Sohr, *Autoregulace mocná čarodějka*, Havířov: Dimensis 1993, str. 15.

Tento článek prošel recenzním řízením.

Stanislav Sohr.

měst bývalého Československa. Po smrti Stanislava Sohra roku 2000 převzal vedení Noetisu jeho nejbližší spolupracovník Petr Matušek.

Vyladit se na vesmírný řád

Ing. Sohr vycházel ze základního přesvědčení o duchovní podstatě Vesmíru.⁷ Pro Vesmír i pro člověka, který je integrální částí vesmírného systému, platí pravidla a řád. Člověk se v rámci tohoto systému těší určité rozhodovací autonomii. Svoboda člověku umožňuje i porušování pravidel a řádu. V důsledku toho je postihován nemocemi, úrazy a dalšími negativními jevy. Dispoziční prognostika má ambici odhalit porušení pravidel a pomoci člověku navracet se do vesmírného řádu.

Podstatu řádu vystihuje Desatero Božích přikázání tak, jak je zachovala židovská a křesťanská náboženská tradice. Jeho obdobu lze nalézt i v jiných náboženstvích, ale zvěst všech těchto duchovních tradic je silně poškozena, a náboženství tak vytvářejí pouhé ideologie. Je to dispoziční prognostika, která může odhalit vesmírný řád z ideologických nánosů. Jednotlivému člověku dispoziční prognostika slouží k odhalení důsledků poruch vesmírného řádu a k vyladění na něj.

Služby klientům

Společnost Noetis poskytuje služby veřejnosti bez toho, aby tato veřejnost byla nutně vedena k přijetí náboženských předpokladů, zformulovaných Stanislavem Sohrem. Jednotliví příslušníci společnosti Noetis, autorizovaní prostřednictvím dosažené hodnosti „dispoziční prognostik - neokybernetik (DPN) po absolvování Telestézické akademie, tyto služby poskytují na základě živnostenského listu jako samostatné podnikatelské subjekty.⁸

Základní službou je zjišťování dispozičních (věštba budoucnosti) a úprava dispozičních (ovlivňování budoucnosti) klien-

ta. Tato služba se týká zdraví a nemocí, neplodnosti, úrazů a havárií, životního i obchodního partnerství, rozvoje firmy, finanční situace atd. Mezi službami klientům je také rozbor osobnosti a jejich dispozic k různým druhům činnosti nebo inteligenční test. Dále Noetis poskytuje hodnocení tzv. patogenních zón a jejich upravení. Testuje vhodnost barev, kamenů apod. pro jednotlivého klienta a vybavuje ho ochrannými amulety, „energetickými zářiči“ či „programy“, které mají rušit účinnost kleteb a jiných negativních vlivů. Ochranu klientům má poskytnout i komunikace s duchovními bytostmi (džiny). Ing. Sohr počítal, že v budoucnosti bude veřejnosti poskytována i služba ovlivňování počasí.⁹

Služby jsou poskytovány především na tzv. klientelách, sezeních, která trvají zpravidla 45 minut. Jejich výsledkem jsou rady, podle nichž má klient upravit svůj život. Někdy jsou nacházeny i příčiny současného stavu, a to především v zátěži, pocházející z generací klientových předků nebo z jeho minulého života.

Služby doplňují tzv. neokybernetické produkty, tedy potravinové doplňky, jejichž prospěšnost je založena na předpokladech, jež příslušníci Noetisu sdílejí. Jako produkty, které mají působit ve všech směrech blahodárně na člověka, byly jmenovány Neocyberneticum a Noetin.¹⁰ „Ojedinelý preparát“ Noetin podle prezidenta Matuška „špatné dispozice upravuje a přeměňuje, ty dobré vylepšuje a chrání“.¹¹

Společenství členů

V současné době je možné vyhledat služby dispozičních prognostiků na 18 místech v České republice, 17 na Slovensku a 5 jinde v Evropě.¹² Pro vytváření společenství je nejdůležitější vzdělávací sekce společnosti Noetis, dnes tvořená Telestézickou akademií a Telestézickou univerzitou.

Telestézická akademie (založena roku 1991) je pětiletý studijní program formou víkendových soustředění, konaných zpravidla jednou měsíčně v některém rekreačním zařízení. Působí v osmi městech České republiky a Slovenska¹³ a studuje ji asi 150 lidí. Na základě úspěšně absolvovaných semestrů získávají posluchači hodnosti dispozičních prognostiků DIP 1 - DIP 8.

Návazné studium (postgraduální) pak zajišťuje Telestézická univerzita Stanislava Sohra se sídlem v Ostravě. Absolvent univerzity dosahuje hodnosti DIP 9 a je označován jako dispoziční prognostik - neo-

kybernetik (DPN). Tito lidé jsou z hlediska sdružení Noetis kvalifikováni pro samostatnou práci zpravidla v jedné z poboček sdružení Noetis a jako profesionálové dispoziční prognostiky jsou sdruženi v sekci METRO.¹⁴ Tato sekce schvaluje učební materiály pro Telestézickou akademii. Dispoziční prognostici - neokybernetici zpravidla na Telestézické akademii vyučují.

Nejvyšším stupněm vzdělávací struktury je neokybernetická sekce MISE, jejímž posláním je vývoj dispoziční prognostiky a která se zabývá i měřením dispozic ve světových konfliktech a úpravou osudového ohrožení v nich (např. v případě mezinárodního terorismu nebo vztahů Izraelců a Palestinců).¹⁵ Členy MISE mohou být pouze ti prognostici, kteří dosáhli hodnosti DIP 9 - DIP 12, přičemž hodnost DIP 12 je vyhrazena pro prezidenta společnosti Noetis a zároveň ředitele Telestézické univerzity, hodnost DIP 11 pro viceprezidenta společnosti Noetis a ředitele Telestézické akademie.

Posluchači Telestézické akademie a Telestézické univerzity tvoří společenství¹⁶ tak, jak je typické pro nová náboženská hnutí. Je udržováno a posilováno i zájmovou činností - společně tráveným volným časem, plesy a jinými společenskými událostmi, interním časopisem Sešity Noetis (vyšlo 40 čísel v letech 1998-2007), literaturou, kterou tvoří více než dvě desítky titulů (autorem je většinou Stanislav Sohr),¹⁷ společnými projekty, zaměřenými na zlepšení situace lidstva apod. Charakteristický pro toto společenství je jeho jazyk, který obsahuje desítky pojmů a zkratk, nesrozumitelných mimo kontext systému dispoziční prognostiky.

Pro studium skrytých nauk všech civilizací a pro šíření dispoziční prognostiky vytvořili pokročilí stoupenci Noetisu nevěřejný esoterický řád A. R. X.¹⁸

Kritika a odpadlíci

Služby autorizovaných dispozičních prognostiků jsou u jejich klientů úspěšné patrně především proto, že je prostřednictvím věštby, působící důvěryhodně jako vědecky podložené zjišťování, posílí v rozhodování v náročných životních situacích. Na jejich řešení klient navíc může spolupracovat díky svému disciplinovanému pozitivnímu myšlení a optimistickému vztahu k okolí (autoregulaci). Úspěch Noetisu jako nového náboženského hnutí je pravděpodobně umožněn tím, že studenti Telestézické akademie a Telestézické univerzity získávají kromě

toho i propracovaný a přehledný naukový systém a stabilní společenství, poskytující potřebnou podporu.

Kritika Noetisu jako nového náboženského hnutí je spíše ojedinělá. Vyjadřuje hlavně obavu z toho, že na věštbách a životních radách jsou příslušníci společenství závislí a že je ještě dále oslabována jejich schopnost zvládat proces rozhodování a nést za vlastní rozhodnutí odpovědnost. Závislost může člověku zabránit v reflexi vlastního angažmá ve prospěch společenství Noetis, a to kvůli obavám z budoucích obtíží a problémů, které by v takovém případě zůstaly „nešetřeny“ metodami dispoziční prognostiky. Další kritika vychází z předpokladu, že to je uzavřený myšlenkový systém dispoziční prognostiky a „pre-programování“ člověka, co může vytvořit napětí v jeho vztazích. K určitému odcizení jistě může přispět i velmi specifický způsob vyjadřování.¹⁹

Prezident společnosti Noetis si žádá „nežádoucí vedlejší účinky“ dispoziční prognostiky nepřipouští a veškeré pochybnosti pojímá jako důsledky nedostatečného pochopení.²⁰ Odmítá také možnost, že by dispoziční prognostika mohla být zneužitá: „V případě možného zneužití je v postupech zakódován program, který účinek špatného úmyslu vyřadí.“²¹

Patrně největší ohrožení pocítuje společenství Noetis ze strany „odpadlíků“, kvůli nimž se „know how dostalo mimo kontrolu“. V kapitole „Nulová tolerance“ jim patří např. i následující slova: „Tito lidé, odpadlíci, se časem sdružují v pochybné spolky zahořklých a nenávistí naplněných

existencí s jediným cílem. Ničit a škodit.“²² Zda jsou tyto odpadlíci vnímáni jako konkurence v klientském poskytování služeb, anebo zda spíše narušují Noetis jako nové náboženské hnutí, není ovšem možné z hlediska vnějšího pozorovatel posoudit. ■

Poznámky

- 1 Vycházím zde ze své typologie, navržené v publikaci VOJTÍŠEK, Zdeněk, Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství, Brno: L. Marek 2005, str. 40-41; diskuse o typologii: VÁCLAVÍK, David, Sociologie nových náboženských hnutí, Brno a Praha: Masarykova univerzita a Marlem, 2007, nebo MRÁZEK, Miloš, Pojem „sekt“ a jeho alternativy v sociologii a religionistice, diplomová práce, Praha: Filozofická fakulta UK, 2002.
- 2 Veřejně přístupným zdrojem údajů o životě Ing. Sohra je dokument „Dispoziční prognostika - DIP“ v prezentaci Neoregena, přístupné na <http://www.neoregena.sk>, download 1. 2. 2011.
- 3 Tento přístup je popsán v řadě publikací; zde čerpám především ze dvou: SOHR, Stanislav, Odkud přichází smrt. Esoterika a dispoziční prognostika, Havířov: Dimensis 1995; též, Nedůstojná tajemství. Člověk může žít věčně, Havířov: Dimensis 1997.
- 4 S rozvojem počítačů se ve společenství rozšířilo přirovnání člověka k počítači, viz např. O dispoziční prognostice (rozhovor s Petrem Matuškem), dokument dostupný na <http://www.noetis.cz/cz/o-dispozicni-prognostice>, download 1. 2. 2011.
- 5 Více např. SOHR, Stanislav, Autoregulace mocná čarodějka, Havířov: Dimensis 1993.
- 6 Více viz SOHR, Stanislav, Teletéžická akademie (TA) Noetis - společnosti pro dispoziční prognostiku, Havířov: Dimensis 1995, str. 9.
- 7 Více o tomto tématu SOHR, Stanislav, Člověk ve vesmíru a dispoziční prognostika (DIP), Havířov: Dimensis 1995.
- 8 O službách viz např. v dokumentu Služby, dostupném na <http://www.noetis.cz/cz/sluzby>, download 1. 2. 2011.
- 9 SOHR, Stanislav, S hlavou pod paží, Havířov: Dimensis 1993, str. 89.
- 10 V současné době (2011) nic nenasvědčuje tomu, že neocyberneticum by bylo stále na trhu, o Noetinu jako o vyprodaném zboží se zmiňuje firma Neo Regena (<http://www.neoregena.sk/produkty.php>).
- 11 Noetin - terapie budoucnosti, dokument dostupný na <http://www.noetis.cz/cz/lietratura>, download 1. 2. 2001.

- 12 Pobočky, dokument dostupný na <http://www.noetis.cz/cz/pobocky>, download 1. 2. 2011.
- 13 Akademie, dokument dostupný na <http://www.noetis.cz/cz/akademie>, download 1. 2. 2011.
- 14 Do restrukturalizace v letech 2002 a 2003 se tato sekce nazývala DIPOS.
- 15 Zprávy zapisovatelů z MISE in MATUŠEK, Petr, Poselství věšty, Společnost pro dispoziční prognostiku Noetis 2003, str. 30-39.
- 16 Např. v Sešitě Noetisu (str. 24) je možné najít tato slova: „Noetis - naše zázemí. Společnost Noetis znamená pro mnohé z nás zázemí, útočiště a jistým způsobem i domov, bez něhož si život už ani nedovedeme představit. Obrácíme se na něj především v chvílích, kdy potřebujeme povzbuzení, radu a pomoc pro sebe či pro svoje blízké a milé.“
- 17 Více v dokumentu Literatura, dostupném na <http://www.noetis.cz/literatura>, download 1. 2. 2011.
- 18 Prezentuje se na internetové adrese <http://www.noetika.cz>.
- 19 Kritické poznámky pocházejí od klientů poradny Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů.
- 20 O dispoziční prognostice (rozhovor s Petrem Matuškem).
- 21 Tamtéž.
- 22 Interní tisk společnosti Noetis.

Changing One's Destiny

Since 1989, a relatively very successful New Age group – Noetis – has been operating all over the former Czechoslovakia. Following their founder, Stanislav Sohr (1925-2000), members of this new religious movement claim the ability to recognize dispositions of human beings to diseases and all kinds of failures as well as to proper job, good journey etc. Using tools of divination (esp. pendulum), they claim not only to prognose the disposition but to change it at least to some extent. The group has developed a sophisticated schooling system that helps to authorize those members of this new religious movement who want to offer this kind of paid religious service to their clients.

Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th. D. (*1963) je vedoucím katedry religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Je šéfredaktorem časopisu Dingir.

Prokletí matkou

Rodinou dostrkán a nepřesvědčený se přede mne do křesla posadil upracovaný muž ve středních letech a z psychologického hlediska zjevně zaujal obranné postavení. Vyjma sdělení svých nacionalíi a že má problém po úrazu nemluvil. Těžký případ - řekl jsem si, ale každý jsme nějaký. Všechny jeho problémy - zdravotní, úraz, rodinné vztahy i nezaměstnanost vycházely z jednoho zdroje. Prokletí od vlastní matky.

Nastal komunikační problém - jak mu to všechno říct a co když tomu neuvěří. Chvilí jsem opatrně naznačoval, co jsem všechno zjistil, mlčel a nijak nereagoval. Až jsem to na něj s kletbou vypálil naplno. Zůstal na mne překvapeně hledět a za okamžik se prolomily ledy. Nikdy nikomu neřekl, co se stalo před řadou let. Dařilo se mu velice dobře, dostatek peněz, rodina i děti v pohodě. Jeho matka je často navštěvovala, ale pokaždé po něm chtěla nějaké peníze. Dlouho s tím byl smířen, až se jednou vzepřel. Řekl matce, co si o ní myslí a že jí peníze dávat nebude. Dodnes vidí, jak jeho matka stojí za vraty a křičí: Proklínám tebe i tvoji rodinu...

Pak se začali odvracet sousedé, už se jim tak dobře nedařilo, ztráta na majetku, stal se mu vážný úraz a nakonec přišel o práci. Již jsem se nedivil, že byl ke mně tak nedůvěřivý. Po první klientele se z něj stal úplně jiný člověk. Podle prognózy do měsíce dostal dobrou práci a vše fungovalo podle ŘÁDU. Klientela se ještě opakovala a když náhodou zavolá, že má nějaký problém, stačí jen malý zásah a vše se bleskově uvádí do normy. Od té doby na mě nedá dopustit.

R. Š.

Přetištěno z rubriky „zkušenosti“ časopisu *Sešity Noetis* 14, 05/2001, str. 44.
(V redakci Dingiru nebylo pravopisně ani stylisticky upravováno.)

Tento článek prošel recenzním řízením.